

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 28.03.1995, sp. zn. 4 To 113/93, ECLI:CZ:VSPH:1995:4.TO.113.1993.1

Číslo: 1/1995

Právní věta: Jednání obviněného, který spolu s dalším pachatelem začal uskutečňovat společný záměr zmocnit se cizí věci - zkoušel vniknout do automobilu, kde je věc uložena - je nutno posoudit jako dokonáný trestný čin krádeže podle příslušného ustanovení § 247 tr. zák., a nikoli jako trestný čin podílnictví podle § 251 tr. zák., byť čin na základě společné dohody dokonal sám spolupachatel a věc, které se zmocnil, později předal obviněnému.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 28.03.1995

Spisová značka: 4 To 113/93

Číslo rozhodnutí: 1

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Krádež

Předpisy: 140/1961 Sb. § 247
§ 251

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

K odvolání obžalovaných Vrchní soud v Praze zrušil rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 5.11.1993 sp. zn.1 T 6/93 a rozhodl tak, že uznal obžalované P. F., P. K. a R. B. vinnými trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), odst. 3 písm. b) tr. zák., uložil jim tresty odnětí svobody a rozhodl o náhradě škody.

Z odůvodnění:

Napadeným rozsudkem Krajského soudu v Ústí nad Labem byli obžalovaní P. F., P. K. a R. B. uznáni vinnými trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), odst. 4 tr. zák. a trestným činem poškozování cizí věci podle § 257 odst. 1 tr. zák. a byli za to odsouzeni podle § 247 odst. 4 tr. zák., za použití § 35 odst. 1 a § 40 odst. 1 tr. zák., k úhrnným nepodmíněným trestům odnětí svobody, a to obžalovaní P. F. a R. B. na čtyři roky a obžalovaný P. K. na tři roky, přičemž pro výkony trestů byli zařazeni podle § 39a odst. 3 tr. zák. do první nápravně výchovné skupiny. Dále bylo tímto rozsudkem rozhodnuto podle § 228 odst. 1 tr. ř. o povinnosti obžalovaných zaplatit společně a nerozdílně na náhradu škody poškozenému J. K. částku 601 164 Kčs. Podle § 229 odst. 2 tr. ř. byl poškozený se zbytkem nároku na náhradu škody odkázán na řízení ve věcech občanskoprávních.

Podle skutkových zjištění uvedených krajským soudem v přezkoumávaném rozhodnutí se obžalovaní trestné činnosti dopustili tím, že dne 18.6.1992 přijeli automobilem zn. Škoda 105, SPZ MOH 18-38, které bylo majetkem A. P., strýce obžalovaného P. F, kolem 15.30 hod. na parkoviště místního aeroklubu v obci Raná, okr. Louny, s tím, že budou sledovat létání. Přitom si povšimli zaparkovaného automobilu zn. Ford-Scorpio-Combi, SPZ SRN-EN-TV-873, majitele J. K., a v něm uložených oděvních svršků. Rozhodli se společně tyto svršky odcizit, přičemž obžalovaný R. B. poradil obžalovanému P. F., aby k rozbití okna vozu poškozeného vzal kladivo z vozu, kterým přijeli, když všichni marně zkoušeli otevřít dveře a zjistili, že je automobil zajištěný. Obžalovaný P. K. zůstal na místě, aby hlídal obžalovaného P. F., zatímco obžalovaný R. B. s vozem, kterým přijeli, poodjel stranou, aby nebylo na parkovišti spatřeno. Pak obžalovaný P. F. doneseným kladivem rozbil skleněnou výplň okna zadních pravých dveří automobilu a odcizil z něho pánské oděvní svršky a dvě dámské kabelky, přičemž obžalovaný P. K. odcházel směrem k automobilu, kterým obžalovaní na místo přijeli.

Ve vozidle majitele A. P. zjistili, že odcizili pánské oděvní svršky, a to dvě bundy, kalhoty s páskem a košili, jejichž hodnota včetně kabelky a peněženky činila nejméně 5360 Kčs. V kabelce bylo v peněžence uloženo nejméně 31 800 DM, což je v přepočtu 589 254 Kčs, a 5000 Kčs na hotovosti. Obžalovaní se kromě toho zmocnili i bezcenné malé kabelky V. S., která obsahovala drobné věci bez hodnoty. Rozbitím okna automobilu obžalovaní způsobili další škodu ve výši 1550 Kčs.

Z místa činu odjeli obžalovaní do Prahy, přičemž v obci Libčeves, okr. Louny, vyhodili osobní doklady poškozených a také drobné věci, které pro ně nebyly potřebné, a po příjezdu do Prahy si pak odcizenou finanční hotovost mezi sebe rozdělili.

Proti rozsudku podali v zákonné lhůtě odvolání všichni obžalovaní.

Odvolání obžalovaného P. F. směřuje do výroku o vině. Považuje ho za nesprávný proto, že byl založen na vadném hodnocení důkazů. Nebylo spolehlivě prokázáno, že by se činu dopustil, nebyl mu znám původ a způsob získání věcí, které do automobilu přinesl obžalovaný P. K. Namítl, že z jeho výpovědi ze dne 30.7.1992 nelze vycházet vzhledem k jeho špatnému psychickému stavu, ve kterém se nacházel z důvodu účasti na pohřbu svého strýce. Stejně nelze vycházet ze sdělení v souvislosti s výzvou k vydání věci, neboť nebyl řádně poučen jako obviněný. Má za to, že změněnou výpověď obžalovaného P. K. je nutno považovat za alibistické jednání, kterým se snaží přenést vinu na ostatní obžalované.

Obžalovaný P. K. podal odvolání sám i prostřednictvím svého obhájce. Zaměřil je do výroku o vině i trestu. Poukázal na průběh skutkového děje, jak ho popsal ve svém vyjádření, a zdůraznil, že nechce jakýkoli svůj podíl viny snižovat na úkor spoluobviněných. Nesouhlasí s tím, že jeho jednání nebylo posouzeno jako trestný čin podílnictví podle § 251 tr. zák., a namítá, že neměl v žádném případě zájem vniknout do vozidla a odcizit zde oděvy nebo finanční prostředky, a proto od vozidla odešel. Domnívá se, že se provinil pouze tím, že vzal peníze, ač věděl, jaký mají původ.

Obžalovaný R. B. podal odvolání do protokolu po vyhlášení rozsudku. Z písemného odůvodnění odvolání je patrné, že nesouhlasí s výrokiem o vině a tím i s výrokiem o trestu. Skutková zjištění soudu prvního stupně založená na výpovědi obžalovaného P. F. ze dne 30.7.1992, jeho sdělení v souvislosti s vydáním věci a na písemném podání obžalovaného P. K., nepovažuje za správná. Konkrétně poukázal na to, že obžalovaný P. F. nepopsal skutkové okolnosti a nelze z jeho vyjádření dovodit, jakým způsobem se na vniknutí do auta podílel. Naopak při konfrontacích obžalovaný P. F. opakovaně potvrdil, že před vniknutím odjel s autem za účelem vykonání osobní potřeby. K vyjádření obžalovaného P. F. v souvislosti s vydáním věci nelze přihlížet, neboť nebylo postupováno podle § 91 odst. 1 tr. ř. a navíc vyjádření obžalovaný činil při úkonu prováděném podle hlavy IV. tr. ř. a nikoliv při provádění dokazování podle hlavy V. tr. ř.

Vrchní soud v Praze přezkoumal podle § 254 odst. 1 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost všech výroků rozsudku, proti nimž mohli obžalovaní podat odvolání, i správnost postupu řízení, které rozsudku předcházelo, přihlížeje i k vadám, které nebyly odvoláními vytýkány, a dospěl k následujícím závěrům:

V řízení, které předcházelo napadenému rozsudku, nebyly zjištěny podstatné vady. Byla dodržena všechna zákonná ustanovení včetně těch, která mají zabezpečit právo obžalovaných na obhajobu a která zajišťují podle § 2 odst. 5 tr. ř. zjištění skutkového stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. V řízení před krajským soudem byly provedeny správné skutkové i právní závěry. Většina důkazů potřebných ke zjištění toho, zda se stal skutek, v němž je spatřován trestný čin, zda tento skutek spáchali obžalovaní, z jakých pohnutek, jaké jsou podstatné okolnosti, které mají vliv na nebezpečnost činu pro společnost, jaké jsou osobní poměry obžalovaných a jaký je následek a výše způsobené škody, byla opatřena již v přípravném řízení a posléze provedena v hlavním líčení. V řízení před soudem byly obstarány a provedeny i další důkazy v zákonem předepsané formě, přičemž všechny provedené důkazy krajský soud hodnotil způsobem uvedeným v § 2 odst. 6 tr. ř. a své závěry v odůvodnění napadeného rozsudku vysvětlil v souladu s ustanovením § 125 tr. ř.

Skutková zjištění soudu prvního stupně jsou správná a úplná, neboť odpovídají důkazům provedeným v hlavním líčení. To se týká především výše škody, která byla činem způsobena, jejímuž objasnění věnoval krajský soud náležitou pozornost. Nepochybil, když v tomto směru vycházel především z výpovědi poškozených J. K. a V. S., a pokud jde o hodnotu odcizených věcí a škodu způsobenou vloupáním do vozidla, ze znaleckých posudků z oboru ekonomiky, odvětví ceny a odhady movitých věcí a ceny a odhady motorových vozidel.

Vrchní soud v Praze nemohl přisvědčit ani dalším námitkám odvolatelů, pokud směřovaly proti skutkovým zjištěním krajského soudu, s výjimkou námítka týkající se vyjádření obviněného P. F. v souvislosti s vydáním věci. Tyto námitky ze strany obžalovaných byly v podstatě jen opakováním obhajoby, se kterou se krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku již vypořádal. To se týká formy účasti jednotlivých obžalovaných na žalovaném skutku, kdy i v tomto směru hodnocení důkazů, jak bylo provedeno krajským soudem, je logické a přesvědčivě zdůvodněné. Krajskému soudu nelze vytknout, že by některý důkaz hodnotil v rozporu s jeho obsahem, nebo že by nějaký důkaz pominul či vyvodil z něho závěry, které z něho logicky nevyplývají. Krajský soud se také podrobně zabýval rozpory, které mezi jednotlivými důkazy vyvstaly, a s těmito rozpory se náležitě vypořádal, přičemž odpovídajícím způsobem zhodnotil jejich příčiny.

Krajský soud nepochybil, pokud závěr, že se žalovaného jednání dopustili všichni tři obžalovaní, založil především na výpovědi obžalovaného P. K. u hlavního líčení. Této výpovědi, ze které vyplývá i způsob, kterým se jednotliví obžalovaní na činu podíleli, není důvodu nevěřit, neboť je podporována dalšími důkazy, ze kterých vyplývají skutečnosti shodné s tvrzením tohoto obžalovaného. Jedná se zejména o nález kladiva a železné tyče na místě činu, dále o výpověď obžalovaného P. F. před soudcem krajského soudu ze dne 30.7.1992, kterou učinil po řádném poučení a poradě se svou obhájkyňou. V této výpovědi doznal, že je pravda, z čeho je obviněn, a uvedl, že se činu dopustil společně s P. K. a R. B., přičemž získané peníze utratili.

Výhradu má však odvolací soud k postupu krajského soudu, pokud za podklad svého rozhodnutí v otázce účasti obžalovaných na trestné činnosti vzal kromě výpovědi obžalovaného P. F. ze dne 30.7.1992 a změněné výpovědi obžalovaného P. K. u hlavního líčení i sdělení obžalovaného P. F. při sepisování výzvy k vydání věci podle § 78 odst. 1 tr. ř. Z protokolu je patrné, že obviněný P. F. výzvě k vydání věci pocházejících z trestné činnosti nevyhověl. Pokud v souvislosti s tímto úkonem, jehož účelem je případné zajištění věcí důležitých pro trestní řízení, a nikoli výsledků obviněného, po poučení o možnosti uložení pořádkové pokuty do výše 2000 Kčs, se obžalovaný P. F. poměrně konkrétně vyjadřoval k obvinění, doznával se ke spáchání činu a k získanému finančnímu prospěchu,

nelze takové vyjádření považovat za výpověď obviněného učiněnou ve smyslu § 91 a § 92 tr. ř., nebo za jiný důkaz, k němuž by mohl soud při rozhodování přihlížet. Nelze přehlédnout nedostatek poučení obviněného bezprostředně před úkonem a rozpor se zákazem jakéhokoli donucování obviněného k výpovědi. Toto pochybení v nesprávném přihlídnutí ke sdělení obviněného P. F. v souvislosti s výzvou k vydání věci však nemá vliv na jinak správné závěry soudu prvního stupně, které učinil.

Z výpovědi obžalovaného P. K. v hlavním líčení je patrné, že všichni obžalovaní byli svým způsobem účastníci na dohodě, že by se věci, které se líbily zejména obžalovanému P. F., mohly z vozidla odcizit. Také všichni tři začali uskutečňovat jednání vedoucí k odcizení věci, když zkoušeli dveře a okénka vozu, zda nejsou otevřené. Tímto způsobem se do uskutečňování dohody o odcizení věci prakticky zapojil i obžalovaný P. K. a obžalovaný R. B. Po zjištění, že je vozidlo zajištěné, se obžalovaný R. B. a P. F. v přítomnosti obžalovaného P. K., který setrval na místě, dohadovali, jakým způsobem do vozidla vniknout. Když obžalovaný P. F. donesl tyč, obžalovaný R. B. mu jako vhodnější nástroj doporučil kladivo, které obžalovaný P. F. vzal z vozidla, kterým přijeli. Již tato účast obžalovaných je jednáním naplňujícím znaky trestného činu krádeže podle § 247 tr. zák., kdy všichni obžalovaní vystupovali jako spolupachatelé ve smyslu § 9 odst. 2 tr. zák. V další fázi pak došlo k rozdělení rolí obžalovaných za účelem dosažení cíle jejich počínání, tj. získání věcí z vozidla zmocněním tak, že obžalovaný R. B. měl odjet s vozidlem stranou, aby znemožnil identifikaci jejich vozidla, a obžalovaný P. K. měl hlídat obžalovaného P. F., který měl za úkol rozbít sklo a vzít věci z vozu. Po násilném vniknutí do auta a odebrání věcí přišli obžalovaní P. K. i P. F. k obžalovanému R. B., který na ně opodál čekal v autě, z místa činu je odvezl a nakonec se o získané věci rozdělili.

Vzhledem k tomu je správný názor krajského soudu, že ze strany obžalovaného P. K. nešlo pouze o trestný čin podílnictví, jak tento obžalovaný namítal. Pokud obžalovaný P. K. z místa činu odešel, učinil tak s vědomím, že obžalovaný P. F. čin dokoná a pro ten případ, že se s ostatními rozdělí o odcizené věci, a to také učinil.

Naproti tomuto nedostatek shledal odvolací soud v tom, že krajský soud jednání obžalovaných posoudil jako trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), odst. 4 tr. zák. V daném případě byl sice po formální stránce naplněn znak této kvalifikované skutkové podstaty, tj. způsobení škody velkého rozsahu, ovšem krajský soud rozporně hodnotil materiální podmínku, nutnou pro její použití, tj. konkrétní stupeň nebezpečnosti činu pro společnost. Na jedné straně totiž dospěl k závěru, vycházející z kritérií § 3 odst. 4 tr. zák., že způsobení škody velkého rozsahu, forma zavinění obžalovaných a malicherná zjištěná pohnutka jejich jednání podstatně zvyšuje stupeň nebezpečnosti činu pro společnost, jak to vyžaduje ustanovení § 88 tr. zák., že je nutno kvalifikovat jednání obžalovaných jako trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), odst. 4 tr. zák. Na druhé straně však dospěl k závěru, že vzhledem k okolnostem případu, mimo jiné i výši způsobené škody, která nevýrazně převýšila hranici škody velkého rozsahu, dále k tomu, že obžalovaní spáchání činu nepřipravovali a původním záměrem obžalovaných byla snaha získat oděvní svršky, jakož i poměrům obžalovaných, tj. jejich věku a tomu, že dosud nebyli odsouzeni, by použití trestní sazby odnětí svobody stanovené v § 247 odst. 4 tr. zák. bylo pro obžalované nepřiměřeně přísné a že účelu trestu lze dosáhnout i trestem kratšího trvání. Na základě těchto úvah pak vyměřil obžalovaným tresty odnětí svobody, za použití ustanovení § 40 odst. 1 tr. zák., pod dolní hranicí sazby uvedené v § 247 odst. 4 tr. zák. Takový postup nebyl správný, neboť tím krajský soud vlastně vyjádřil tu skutečnost, že konkrétní stupeň nebezpečnosti činu neodpovídá stupni nebezpečnosti vyjádřeného v ustanovení § 247 odst. 4 tr. zák. sazbou trestu odnětí svobody. Proto, pokud krajský soud shledal takové okolnosti, které uvedeným způsobem snižují stupeň nebezpečnosti činu obžalovaných, a odvolací soud v tomto směru shledal závěry krajského soudu správnými, měl obžalované uznat vinnými mírnější právní kvalifikací, tj. trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), odst. 3 písm. c) tr. zák. Tento nedostatek, jakož i změna trestního zákona, o které bude pojednáno v dalším textu, byly důvodem

zrušení napadeného rozsudku ohledně všech tří obžalovaných ve výroku o vině a v důsledku toho i ve výrocích o trestu a náhradě škody.

Vzhledem k tomu, že byly splněny podmínky ustanovení § 259 odst. 3 tr. ř., odvolací soud sám ve věci rozhodl tak, že obžalované při správných skutkových zjištěních, tak jak k nim dospěl krajský soud, uznal vinnými trestným činem krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), odst. 3 písm. b) tr. zák., a to ve znění zákona č. 290/1992 Sb., kterým se mění trestní zákon, spáchaným ve spolupachatelství podle § 9 odst. 2 tr. zák.

Při právní kvalifikaci jednání obžalovaných musel odvolací soud přihlédnout i k tomu, že od 1.1.1994 nabyt účinnosti zákon č. 290/1993 Sb., jímž se změnila hlediska pro posuzování jednotlivých kategorií škod. Podle § 89 odst. 14 tr. zák., ve znění novely, se škodou velkého rozsahu rozumí částka dosahující nejméně pětisetnásobku nejnižší měsíční mzdy stanovené nařízením vlády a značnou škodou částka dosahující nejméně stonásobku takové mzdy. Nejnižší měsíční mzdou pro účely trestního zákona je podle nařízení vlády ČSFR č. 464/1991 Sb. částka 2000 Kčs. Tedy škodou velkého rozsahu je částka dosahující 1 000 000 Kčs a značnou škodou částka dosahující nejméně 200 000 Kčs, zatímco podle zákona platného do 31. 12. 1993 hranici škody velkého rozsahu byla částka nejméně 500 000 Kčs a hranice škody značné se rovnala částce nejméně 100 000 Kčs.

Použití trestního zákona ve znění účinném od 1.1.1994 je tedy pro obžalované příznivější než použití trestního zákona, za jehož účinnosti skutek spáchali. Proto odvolací soud ve smyslu § 16 odst. 1 tr. zák. jednání obžalovaných posoudil podle trestního zákona ve znění citovaného zákona, kdy s ohledem na výši způsobené škody již nejde o škodu velkého rozsahu, nýbrž o škodu značnou, tedy pouze jako trestný čin krádeže podle § 247 odst. 1 písm. b), odst. 3 písm. b) tr. zák. Pokud jde o trestný čin poškozování cizí věci podle § 257 odst. 1 tr. zák., jímž byli obžalovaní uznáni vinnými napadeným rozsudkem v jednočinném souběhu, musela být tato právní kvalifikace vypuštěna rovněž s ohledem na změnu trestního zákona, neboť způsobená škoda na vozidle ve výši 1550 Kčs nedosahuje škody nikoli nepatrné, kterou podle nového znění trestního zákona je částka nejméně 2000 Kčs.